

Handläggare
Fredrik Jöngren
Telefon: 08-508 297 69**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Wienerbrödet 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2021-02549

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet tillstyrker förslag till detaljplan med erinran om renodlandet av bebyggelse typer, fredandet av fria siktlinjer från Skogskyrkogården, mobilitetshusets volym samt planeringen för kollektivtrafik. Rådet avstyrker ny bebyggelse på innergården i kvarteret Wienerkransen 3 till förmån för ökad gård och grönstruktur.

Ärendet

Föreliggande förslag till ny detaljplan syftar till att utveckla Sköndals centrum med bland annat bostäder, verksamhetslokaler, förskola och ett mobilitetshus. Ett nytt huvudcykelsstråk tillskapas och framkomlighet för kollektivtrafik förbättras. Planen ska vidare bidra till att tydliggöra och stärka kopplingarna mellan Sköndals centrum och den tillkommande bebyggelsen inom programområdet för Stora Sköndal. Intill befintlig centrumanläggning föreslås ett högt hus som ska utgöra en orienteringspunkt i området.

Skönhetsrådet uppskattar att stadsbyggnadskontoret tagit ett samlat grepp för hela området, så att alla projekt presenteras i sitt sammanhang och inte uppdelat i flera enskilda detaljplaner. Ett sådant helhetsgrepp med en större detaljplan underlättar för att säkerställa sammanhängande grönstruktur och att få med ett mobilitetshus i planeringen, vilket rådet anser vara mycket positivt. Likaså uppskattar rådet förslaget med en förskolebyggnad med arkitektoniska ambitioner, vilket i Stockholm numer sällan förekommer för nya byggnader för sådan verksamhet.

Skönhetsrådet anser att förslaget har goda intentioner, men att det skulle vinna på att byggnadstyperna renodlas så att årsringen blir tydligare att avläsa. När man förtätar ett renodlat lamellhusområde är det ofta svårt att lägga till fler byggnader av samma typ. De tenderar att få en större volym både på höjden och på bredden vilket resulterar i att de tar för sig på de äldre husens bekostnad. Då vill

rådet argumentera för att det är enklare att välja en annan typ än den befintliga och hålla sig till det. Rådet anser att detta i synnerhet gäller de föreslagna större lamellhusen på Bagarfruvägen, där det med föreliggande förslag blir både högt, tätt och kompakt. Även om det är naturligt att bebygga parkeringsplatserna så får man inte skapa barriärer eller orsaka en skalförskjutning i området. Rådet upplever att den föreslagna skalan skaver och att det behöver bearbetas ytterligare, exempelvis med uppluckrade lameller eller punkthus på platsen istället. Skönhetsrådet anser även att de nordligaste husen längs med Sköndalsvägen också blir punkthus. I sin nuvarande form ramar skogsbacken in hela området på ett fint sätt och är en plats som inbjuder till spontan lek. Med lamellhus som föreslås i förslaget stängs området av från gatumiljön. Med punkthus möter man grönskan på ett smidigare sätt och skapar en tydligare entré. Om syftet är att skapa mer av stadsgata är punkthus att föredra framför lamellhus, vilka är en ovanlig art i en innerstadsmiljö.

Skönhetsrådet finner vidare att det höga punkthus, som ska accentuera centrum, kan accepteras på platsen, men att den fria siktlinjen från Skogskyrkogården ovillkorligen måste fredas. Rådet vill därför bestämt uppmana stadsbyggnadskontoret att i det fortsatta arbetet med detaljplanen säkerställa att byggnaden inte kommer synas från någon plats på Skogskyrkogården. Rådet föreslår att ICOMOS Sverige, som verkar för att bevara UNESCOs världsarv i Sverige, involveras i ärendet, så att deras synpunkter kan vägleda det fortsatta arbetet med höghusets höjd och synlighet. Det är av yttersta vikt att Skogskyrkogårdens integritet värnas. Annars riskeras i förlängningen dess status som världsarv.

Det mobilitetshus som planeras i kvarteret Wienerbrödet behöver få sin volym bearbetad så att rätt relation till omgivande byggnader hittas. En fem våningars byggnad, så som presenterats i förslaget, tar för stort utrymme på den platsen. Här är de stora skivhusen härskande och de behöver behålla sitt utrymme runt omkring sig för att fungera då det är en sorts bebyggelse som kräver rymd.

Skönhetsrådet anser att innergården i kvarteret Wienerkransen 3 ska fredas från ytterligare bebyggelse. Gården bör istället utvecklas till en grönare bostadsgård. Behovet av mer kvalitativ växtlighet och grönstråk inom bebyggelsen kommer öka i och med ett förändrat klimat med frekventare värmeböljor. Centrala Sköndal är redan idag svårare drabbat av höga lufttemperaturer vid värmebölja.

Med alla förändringarna som sker i Sköndal som helhet anser Skönhetsrådet slutligen att det är av vikt att det på ett tidigt stadium planeras för kollektivtrafik med hög kapacitet till stadsdelen. Målet måste vara att ett hållbart resandemönster tidigt ska sätta sig som det naturliga och att inte bilen blir förstahandsalternativet för de som flyttar in.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2024-10-10
Inga Margareta,Varg	2024-10-10